KUHMON KAMARIMUSIIKIN 50-VUOTISJUHLAT

Taustatietoja

Ideasta alansa johtajaksi festivaaliksi

Kuhmon Kamarimusiikki syntyi vuonna 1970 nuoren suomalaisen sellistin Seppo Kimasen ideasta viedä kamarimusiikin esittäminen kauaksi suurkaupunkien melusta ja saasteesta, paikkaan, jossa voi vain keskittyä musiikkiin ja sen tekemiseen. Ideansa festivaalin ja kurssien järjestämistä Kuhmossa hän esitti kirjeessään vuonna 1966 perustetulle Kuhmon Musiikkiyhdistykselle. Hän kertoi, että *"idea on jokseenkin ainutlaatuinen toteutettuna Suomessa"*, mutta jos siihen ryhdytään, *"Kuhmo on tulevaisuudessa Suomen Interlochen"*. Omasta puolestaan hän lupasi tuoda Kuhmoon joukon *"huipputason taiteilijoita"*. Kirjeen loppupuolella Kimanen maalailee, että tulevaisuudessa Kuhmosta kiinnostuu myös lehdistö.

Kun kirje käsiteltiin Musiikkiyhdistyksen kokouksessa, nuoren sellistin idealle naureskeltiin, mutta jo samassa todettiin, että tällaista tarkoitusta varten yhdistys on olemassa. Seppo Kimaselle lähetettiin vastauksena pikakirje. Tämän kirjeen sisältönä puolestaan oli, että *"talkooapua löytyy ja koulujen tilat ovat käytettävissä"*.

Kirje tuli Kuhmoon huhtikuussa ja jo seuraavassa kuussa päätettiin, että ensimmäinen Kuhmon Kamarimusiikki ja musiikkikurssit pidetään heinäkuussa 1970. Ensimmäiseen festivaaliin ja sen yhteydessä pidettyihin kursseihin osallistui 13 taiteilijaa ja 23 opiskelijaa. Ensimmäisessä konsertissa oli vain kahdeksan maksanutta kuulijaa, mutta koko ensimmäisen festivaalin yhdeksän konsertin kokonaisuus keräsi 880 konserttikäynnin määrän.

50 vuodessa Seppo Kimasen ideasta on tullut totta. Kuhmo on kasvanut alansa johtavaksi festivaaliksi. Konserttikäyntejä kirjataan vuosittain 32.000 yli 100 tilaisuudessa. Taiteilijoita on 150 ja opiskelijoita 100. Festivaalia tekee ympärivuotisesti kuusi työntekijää ja festivaalin aikana yli 350. Taiteellinen johtaja on vuodesta 1995 alkaen ollut Romaniassa syntynyt, mutta Hollannissa asuva alttoviulisti, säveltäjä ja pedagogi Vladimir Mendelssohn.

Kesän festivaalin ja kurssien ohella taustayhteisö on jatkanut ympärivuotisten konserttien järjestämistä, myös kansainvälisesti. Kuluvana vuonna konsertit on Kuhmon lisäksi pidetty Kajaanissa, Kuusamossa, Sotkamossa, Iisalmessa, Helsingissä, Hongkongissa, Italian Mantovassa ja Cremonassa sekä Venäjällä Pietarissa.






Kuhmon Kamarimusiikin alueellinen, kansallinen ja kansainvälinen merkittävyys

Paikallisesti Kuhmon Kamarimusiikki on kasvattanut Kuhmosta kulttuurikaupungin. Festivaalin kautta Kuhmon kaupungilla on selkeä kulttuuri-imago. Kulttuuri ja kamarimusiikki on kirjattu kaupungin strategisiksi vahvuuksiksi. Festivaali on läsnä paikkakunnalla ympäri vuoden, kehittää ja on mukana alueen kehittämishankkeissa.

Alueellisesti Kuhmon Kamarimusiikki on Kainuun kulttuurimatkailun kärki. Festivaali on elävä esimerkki ja innoittaja Kainuun muulle kulttuurille ja matkailulle. Festivaali on osa koko alueen elinvoimapolitiikkaa.

Valtakunnallisesti Kuhmon Kamarimusiikki on ollut kamarimusiikin esittämisen ja kouluttamisen edelläkävijä Suomessa. Kuhmossa esiintyvät kamarimusiikin huiput ja Kuhmossa koulutetaan uusia kamarimuusikkosukupolvia. Tilausteoksia/kantaesityksiä festivaalilla on ollut vuosien saatossa lähes 100.

Kuhmon musiikkikursseilla on koulutettu erityisesti suomalaisista nuorista alansa huippuja. Tätä koulutusta on tehty vuosien saatossa myös muissa festivaalin ympärivuotisissa koulutustoimissa.

Kuhmon Kamarimusiikki on Suomen vanhin ja kävijämäärältään suurin kamarimusiikki-tapahtuma. Myytyjen lippujen kappalemäärissä Kuhmo on koko Finland Festivals –ketjun yhdeksänneksi myydyin festivaali (v. 2017 tilastot). Festivaali on löytänyt kamarimusiikin ystävät ja kyennyt pitämään yllä heidän mielenkiintonsa tapahtumaa kohtaan. Finland Festivals -ketjuun festivaali liittyi jo vuonna 1976. Kuhmon Kamarimusiikki kuuluu Suomen valovoimaisimpien festivaalien joukkoon edelleen, festivaali on ollut mukana mm. Suomen kärkifestivaalien yhteisissä vientihankkeissa.

Kansainvälisesti Kuhmon on luokiteltu maailman merkittävimpien musiikkijuhlien joukkoon. Kuhmo on voinut tuottaa sellaisia sisältöjä ja tapoja toimia, joita on kopioitu malliksi maailman muille festivaaleille. Ohjelmasuunnittelun innovatiivisuus on tunnustettu kautta maailman. Kuhmo on ollut suunnannäyttäjä myös muille festivaaleille. Kuhmon mallin mukaisia juhlia on ollut mm. Ruotsissa, Italiassa ja Japanissa ja on edelleen mm. Itävallassa ja Venäjällä.

Jo vuonna 1989 amerikkalainen Connoisseur-lehti kirjoitti Kuhmon juhlan olevan ”ehkä maailman paras”. Itävaltainen Festspiele-musiikkilehti luokitteli tapahtuman maailman 15 parhaan joukkoon vuosina 2008—2015.

Festivaalilla on hallussaan eurooppalaisten festivaalien järjestön EFAn parhaille tapahtumille myöntämä EFFE-laatuleima. Tuomaristo kirjoittaa perusteluissaan seuraavaa: *”Tämän festivaalin ydintä on kiinnittyminen kansainvälisyyteen ja eurooppalaisuuteen. Kuhmon pikkukaupunki kokoaa vuosittain yhteen maailman johtavia kamarimuusikoita ja kamariyhtyeitä soittamaan kauniissa, luonnonläheisessä ympäristössä. Näistä aineksista täällä, ´keskellä ei mitään´, muodostuu Kuhmon poikkeuksellinen, ainutlaatuinen ilmapiiri ja taiteellinen kokemus, joista pääsevät osalliseksi niin taiteilijat kuin yleisökin. Kuhmon festivaali on innoittanut monia muita festivaaleja Suomessa ja ulkomailla kehittämään käytäntöjään, sisältöjään ja ideoitaan eteenpäin. Uskollisuus taiteellisille päämäärille, paikallisen yhteisön sitoutuminen ja kansainväliset kytkennät yhdistyvät kakki tässä korkealaatuisessa, maailman eturivin tapahtumiin kuuluvassa, mutta silti intiimissä ja lämminhenkisessä kamarimusiikkitapahtumassa."*

Tänä syksynä festivaali sai italialaisen Cremona Musica Award -tunnustuksen. Tunnustuksen perusteluissa todettiin, että *”festivaalin tekee ainutlaatuiseksi sen formaatti. Kaksiviikkoisen festivaalin konserteissa sekoitetaan erittäin harvinaista ja hyvin tunnettua musiikkia, kuuluisia muusikoita ja nousevia tähtiä epämuodollisella tyylillä tähtikulttia välttäen*”. Valitsijoiden mukaan Kuhmon festivaali on *”innovatiivinen esimerkki, jossa myös tuotanto ja talous toimivat muusikoiden innostuksen ansiosta”.*

<u>Kuhmon henki</u>

Puhutaan festivaalin omasta erikoisesta ilmapiiristä ns. Kuhmon hengestä. Eri ihmisille Kuhmon henki merkitsee eri asioita, mutta yleensä siihen liitetään korkeatasoinen musiikki, kaunis luonto, pönötyksen välttäminen, vapaamuotoinen pukeutuminen ja välitön ilmapiiri. Itävaltalainen Festspiele-musiikkilehti kiteytti omalta osaltaan vuonna 2012 Kuhmon Kamarimusiikin vahvuudet seuraaviksi: *”siniset järvet, valoisat yöt, kotoisa tunnelma ja ainutlaatuinen musiikki”.*

Juhlavuosi

Vuonna 2019 Kuhmon Kamarimusiikin on juhlavuosi: festivaali täyttää 50 vuotta. Tapahtuma järjestetään 14.–27.7.2019 teemalla Nostalgia. Luvassa on parhaita ohjelmapaloja festivaalin alkuvuosista alkaen sekä teoksia tähän päivään. Nostalgia tuo mukanaan vanhoja tuttuja taiteilijoita, mutta samalla tähdätään myös tulevaisuuteen uusien nuorien kykyjen kautta. Musiikin ohella kesän ohjelmaan liittyy taiteilijatapaamisia, taidenäyttelyitä, ohjelma- ja soitinesittelyitä.

ERIKOISPANOSTUS

Pyydämme kohteliaimmin, että valtion sivistys- ja tiedejaosto voisi kohdistaa 50.000 euron panostuksen juhlavuoden erikoisjärjestelyihin. Näitä ovat festivaalin historiikki (10.000 euroa), valokuvanäyttely (8.500 euroa), tilausteokset kautta aikain -sarja (10.000 euroa), tilataideteos (17.000 euroa) sekä juhlavastaanotto (4.500 euroa).





Festivaalin historiikki

Kuhmon Kamarimusiikin historiikkia kirjoittaa parhaillaan tietokirjailija, tohtori, Suomen kansallisoopperan päädramaturgi Juhani Koivisto. Hän on seurannut festivaalia toimittajana jo vuodesta 1985 lähtien ja ollut festivaalin lehdistöpäällikkö vuodesta 2007. Aiempia näyttöjä historiikin tekemisestä hänellä on mm. Suomen Kansallisoopperan sadan vuoden historiaa käsittelevä kirja Suurten tunteiden talo (WSOY 2011). Tätä ennen hän on tehnyt mm. Toivo Kuulan elämäkerran Tuijotin tulehen kauan (WSOY 2008), joka oli Tieto-Finlandia ehdokkaana 2008.

Historiikista tulee noin 500-sivuinen teos, kuvia tullaan käyttämään noin 100. Kirjan alustava sisältö on seuraava:

1. Ensimmäiset festivaalit
- Suomen ja maailman festivaalien tilanne 70-luvun alussa, Kuhmon musiikkiyhdistyksen toiminta, alueelliset ja taloudelliset edellytykset, Seppo Kimanen ja muut alkuvaiheen henkilöt, musiikkikurssit, yleisömäärän lisääntyminen.

2. Kasvun vuodet
- Finland Festivalsiin liittyminen 1975, yleisömäärä ylittää 10 000 vuonna 1977, festivaalin jatkaminen Kimasen siirtyessä väliaikaisesti Helsingin juhlaviikkojen johtoon

3. Kansainväliselle huipulle
- ulkomaiset tähdet löytävät Kuhmon, festivaali laajenee 15-päiväiseksi 1981, Kuhmosta tulee käsite kansainvälisessä lehdistössä, Kuhmo muiden festivaalien esikuvana

4. Suuruuden aika
-yleisömäärä vakiintuu 40 000, useat konsertit loppuunmyydään jo ennakkoon, ajanmukaisen konserttisalin tarve kasvaa, Kuhmon malli siirtyy ulkomaisille festivaaleille, selviytyminen

lamasta, Kuhmo-talon valmistuminen 1993, sadan konsertin ja 250 esiintyjän ennätysvuosi 1996 ja lähes 50 000 kuulijan vuosi 1999.

5. Uusi johto ja tulevaisuudennäkymät
- Seppo Kimasen lähdön syitä ja vaikutuksia, Vladimir Mendelssohnin valinta taiteelliseksi johtajaksi, Mendelssohnin linja

Kustannustoimittajan osalta käydään parhailaan neuvotteluja. Historiikki valmistuukesän 2019 juhlille.

Historiikin kokonaiskulut tulevat olemaan 45.000 euroa alla olevan laskelman mukaisesti.

Kulut		
	Historiikin kirjoittaminen	25.000,-
	Kustannustoimittajan kulut	20.000,-
	Kulut yhteensä	45.000,-
Tuotot	Kuhmon Kamarimusiikin oma osuus	15.000,-
	Suomen Kulttuurirahaston avustus	5.000,
	Myyntitulot	15.000,-
	Sivistys- ja tiedejaosto	10.000,-
	Tuotot yhteensä	45.000,-

Valokuvanäyttely

Juhlavuotta halutaan juhlistaa musiikin ohella myös valokuvataiteella. Itse oikeutettu näyttelyn rakentaja on valokuvataiteilija, taiteilijaprofessori Stefan Bremer, joka on kuvannut Kuhmon Kamarimusiikkia vuodesta 1982 alkaen. Näyttely pidetään Kuhmo-talon aulan näyttelytiloissa heinäkuussa 2019.





Esille tulee n. 50 työtä. Ensimmäiset kuvat ovat vuodelta 1982, viimeisimmät on otettu kesän 2018 Kuhmon Kamarimusiikista. Alkuvuosien kuvat ovat mustavalkoisia ja vievät mukanaan mm. perukan (=syrjäkylien), Kontion koulun ja Kuhmon kirkon konsertteihin. Uusimmat kertovat juhlista väreissä, niissä näkyy mm. tänä kesänä käyttöön otettu Tuupalan uusi puukoulu. Stefan Bremer on kuvannut tunnelmia niin lavalla kuin lavan takana, taiteilijoiden lisäksi myös yleisöä, henkilökuntaa sekä Kainuun luontoa. Bremerin dokumenttiaineisto Kuhmon Kamarimusiikista hakee vertaistansa Suomessa. Hän on ollut mukana luomassa kuvillaan Kuhmon henkeä. Näyttely pidetään Kuhmo-talon aulan näyttelytiloissa heinäkuussa 2019.

Näyttelyn kokonaiskulut ovat 8.500 euroa. Kulut koostuvat kuvien skannauksesta, tulostuksesta ja kehystyksestä sekä taiteilijan palkkiosta matkoineen.

Kulut

Skannaus, tulostus ja kehystys	6.000,-
Taiteilijan kulut (palkkio ja matkat)	2.500,-
Yhteensä	8.500,-

Sävellystilaukset kautta aikojen

Kuhmon Kamarimusiikissa on esitetty sen historian aikana lähes 100 tilausteosta/kantaesitystä. Juhlavuoteen kuuluu ehdottomasti kavalkadi festivaalin tilausteoksista sekä kaksi uutta sävellystilausta.

Uusimmat sävellystilaukset on pyydetty säveltäjä Juha T. Koskiselta ja festivaalin taiteelliselta johtajalta, säveltäjä Vladimir Mendelssohnilta. Aiemmista tilaussävellyksistä mukaan ovat tulossa teokset mm. Jaakko Kuusistolta, Tapio Tuomelalta, Einojuhani Rautavaaralta, Kalevi Aholta, Sofia Gubaidulinalta ja Magnus Lindbergiltä. Tähän sävellystilausten esittämisten sarjaan pyydämme 10.000 euron tuen. Teosten esitykset jakaantuvat tasaisesti koko kahden viikon ajalle.

Tilataideteos

Kuhmon Kamarimusiikin uusi konserttipaikka, Tuupalan puukoulu, otettiin käyttöön kahdessa konsertissa kesällä 2018. Täysimittainen käyttö tulee juhlavuoden 2019 osalle. Silloin koulussa järjestetään vähintään yksi konsertti päivässä. Koulu sijaitsee täysin vastakkaisella suunnalla kuin aiemmin käytössä olleet Kuhmo-talon vieressä olevat Kontion rakennukset. Etäisyys tulee olemaan uusi haaste sekä yleisölle että taiteilijoille. Uuden Tuupalan koulun ja Kuhmo-talon yhdistävästä Kontionkadusta tulee uusi festivaalivieraiden kävelykatu, jota elävöittämään tilataan juhlavuoden kunniaksi yhteisöllinen taideteos merkittävältä kotimaiselta taiteilijalta. Teoksen kulut ovat n. 17.000 euroa. Kulut sisältävät taiteilijan palkkion sekä teoksen rakentamiskulut (ripustus, kiinnitys).

Alustavia neuvotteluja on käyty taiteilija Kaarina Kaikkosen kanssa. Kaarina Kaikkonen on suomalainen kuvanveistäjä, joka tunnetaan miesten pikkutakeista tekemistään installaatioista, kuten Tie, joka oli Helsingin tuomiokirkon portailla. Kaikkosesta on tullut yksi suomalaisen taiteen eturivin taiteilijoista, ja hän on saanut installaatioillaan kansainvälistä huomiota eri puolilla maailmaa. Kuhmon installaatio toteutettaisiin yhteisöllisenä teoksena Kontionkadun varrelle. Materiaali on kierrätysmateriaalia.

Kuhmon Kamarimusiikin ja Kuhmon kaupungin juhlavastaanotto

Kuhmon Kamarimusiikin ja Kuhmon kaupungin juhlavastaanotto on suunnattu kaikille taiteilijoille ja talkoolaisille sekä juhlavuoden kutsuvieraille. Juhlavuonna kutsuttujen joukossa on mm. tasavallan presidentti ja suurten kaupunkien edustajat sekä kansainvälisiä vieraita. Kuhmon kaupunki osallistuu kustannuksiin sekä tarjoaa tilat ja henkilökunnan juhlavastaanottoon.

Kulut

Kaupungin osuus	7.500,-
Kuhmon Kamarimusiikin osuus	4.500,-
Yhteensä	12.000,-

YHTEISTYÖ

Kuhmon Kamarimusiikki järjestää joka vuosi vähintään yhden konsertin pääkaupunkiseudulla kesän kynnyksellä. Tähän konserttiin toivotetaan eduskunnan sivistys- ja tiedejaosto lämpimästi tervetulleeksi. Konsertin yhteydessä esitellään jaostolle myös historiikki ja valokuvanäyttely. Tarvittaessa musiikki-, historiikki ja valokuvanäyttelytervehdykset voidaan tuoda myös suoraan eduskuntaan.

Kuhmossa kesällä olevasta valokuvanäyttely voidaan lähettää festivaalin jälkeen eduskunnan näyttelytiloihin ripustettavaksi. Näyttely voi jatkaa matkaansa myös maailmalle esim. suurlähetystöjen tiloihin.

Kaikkein lämpimimmin jaosto toivotetaan tervetulleeksi kesän festivaalille nauttimaan 50. Kuhmon Kamarimusiikista ja näkemään ja kokemaan kaikki se mitä yhteistyössä on saatu aikaiseksi. Kaupungin vastaanottopäivä on 22.7.2019.





Kuhmossa 19.10.2018

Tytti Määttä. Kuhmon kaupunginjohtaja
Sari Rusanen, Kuhmon Kamarimusiikin toiminnanjohtaja